

Quickscan natuurtoets

Herontwikkeling Meeneweg 8 te Zelhem

Quickscan natuurtoets

Herontwikkeling Meeneweg 8 te Zelhem

Opdrachtgever:

Projectnummer: 3810.01
Datum: 26-06-2023
Versie: Definitief

Projectleider en rapporteur:

Autorisatie:

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving
Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem
info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1	INLEIDING	3
2	PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN	4
2.1	Beschrijving plangebied	4
2.2	Algemene constatering	4
2.3	Geplande werkzaamheden	5
3	WERKWIJZE.....	6
3.1	Bureauonderzoek.....	6
3.2	Veldbezoek.....	6
3.3	Betrouwbaarheid	6
4	BELEIDSKADER	7
4.1	Algemeen	7
4.2	Gebiedsbescherming.....	7
4.3	Soortbescherming	8
4.4	Houtopstanden	8
5	RESULTATEN	9
5.1	Gebiedsbescherming.....	9
5.2	Soortbescherming	11
5.3	Samenvatting	17
6	CONCLUSIE	18
6.1	Conclusies gebieds- en soortbescherming	18
6.2	Nader onderzoek.....	18
7	LITERATUURLIJST	19
7.1	Referenties	19
7.2	Gebruikte websites	20
7.3	Overige geraadpleegde bronnen	20

1 INLEIDING

In opdracht van de familie _____ is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd op de locatie bekend als de Meeneweg 8 te Zelhem. De initiatiefneemster is voornemens om een woning en een kleine stal te realiseren. Om de ontwikkeling mogelijk te maken wordt een bestaande stal gesloopt.

Het doel van de natuurtoets is om een indicatie te krijgen van de aanwezigheid en (mogelijke) effecten van de ingreep op beschermde gebieden en dier- en plantensoorten. Uit deze natuurtoets moet blijken of er nadelige effecten zijn op gebieden met een speciale beschermingsstatus, namelijk: Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Vervolgens worden de mogelijke effecten onderzocht op onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten. Als (nadelige) effecten niet uit te sluiten zijn moet nader onderzoek plaatsvinden, moeten er mitigerende/compenserende maatregelen getroffen worden en/of eventueel een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Deze natuurtoets is gebaseerd op bureauonderzoek en een veldonderzoek.

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het plangebied (hoofdstuk 2), de werkwijze (hoofdstuk 3), het beleidskader (hoofdstuk 4), de resultaten (hoofdstuk 5) en de conclusie (hoofdstuk 6) beschreven.

2 PLANGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Meeneweg 8 te Zelhem. In de huidige situatie bevinden zich hier een woning (hoofdgebouw), twee stallen en een kapschuur. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich akkers, weilanden en diverse woon- en boerenerven. Op de navolgende afbeelding is de begrenzing van het plangebied weergegeven.

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied (rood kader).

2.2 Algemene constatering

In het plangebied bevinden zich een woonhuis, een stal, een kapschuur, een tuinschuurtje, hagen, grasveldjes en enkele fruitbomen. De te slopen stal beschikt over bakstenen muren en een golfplaten dak. In de stal worden enkele paarden gehouden.

Figuur 2. Gevel aan de westkant van de te slopen stal (linksboven), grasveld waar een kleine stal wordt gerealiseerd (rechtsboven), zuidzijde van de stal (linksonder) en de kunststof nokvorst van de stal (rechtsonder).

2.3 Geplande werkzaamheden

De initiatiefneemster is voornemens om een woning en een kleine stal te realiseren. Om de ontwikkeling mogelijk te maken wordt een bestaande stal gesloopt.

3 WERKWIJZE

3.1 Bureauonderzoek

Voorafgaand aan het veldbezoek is onderzoek gedaan naar de ligging van het gebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden, de voorkomende habitats en de verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en rondom het gebied. De bronnen die hiervoor zijn geraadpleegd zijn te vinden in de literatuurlijst (zie hoofdstuk 7).

3.2 Veldbezoek

Het veldbezoek is uitgevoerd op 12 juni 2023 en vond plaats van 09:30 tot 10:30. Tijdens het veldbezoek was het zonnig, stond er een matige wind (ONO3) en was het circa 26 graden Celsius. Er is gekeken naar het terrein en de geschiktheid hiervan voor beschermde plant- en diersoorten. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, met inbegrip van sporen als braakballen, uitwerpselen, nesten en andere mogelijke verblijfplaatsen.

Tabel 1. Deskundigheid betrokken medewerker(s)

Naam	Deskundigheid
J. Metselaar	Studie: Afgestudeerd in Diermanagement op Hogeschool Van Hall Larenstein (VHL) te Leeuwarden. Functie: Ecoloog bij Buro Ontwerp & Omgeving sinds januari 2020

3.3 Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de huidige wet- en regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van deze soorten.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan natuurtoets geldig is voor een periode van maximaal drie jaar, tenzij de ecologische omstandigheden in deze periode wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, of wanneer inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan drie jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de natuurtoets opnieuw te onderzoeken.

4 BELEIDSKADER

4.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) heeft als doel de natuur te beschermen, te ontwikkelen en de biologische diversiteit te behouden en herstellen. Voor ruimtelijke ingrepen zijn naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) ook Natura 2000-gebieden, soortenbescherming en houtopstanden van belang. Beschermde gebieden die geen deel uitmaken van het Natura 2000-netwerk zijn het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone. Deze gebieden vallen niet onder de Wnb, maar worden op provinciaal niveau beschermd.

4.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn van de Europese Unie. Dit zijn gebieden waarin habitats en soorten beschermd worden die van Europees belang zijn. Per Natura 2000-gebied zijn specifieke instandhoudingsdoelen opgesteld. Projecten en andere handelingen die negatieve effecten hebben op de kwaliteit van de habitats en/of de instandhoudingsdoelen van het gebied mogen niet plaatsvinden zonder een vergunning. Dit geldt niet alleen voor projecten en handelingen binnen het Natura 2000-gebied. Ook projecten en handelingen aangrenzend of buiten het gebied kunnen negatieve effecten veroorzaken.

Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland (NNN) bestaat uit een netwerk van natuurgebieden en heeft als doel deze beter met elkaar en omringende agrarische gebieden te verbinden. In Gelderland zijn deze gebieden bekend als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het NNN is niet meegenomen in de Wnb; provincies wijzen zelf gebieden aan en dragen de verantwoordelijkheid voor het NNN en zijn behoud en ontwikkeling. In Gelderland zijn de GNN-gebieden aangewezen in de provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018; Provincie Gelderland, 2023).

Ruimtelijke ingrepen mogen de kenmerken en waarden van het NNN niet schaden. Dit wordt gewaarborgd door het 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt in dat de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang kan vinden als er sprake is van significant negatieve effecten, tenzij wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De ontwikkeling moet van groot openbaar belang zijn;
- Er zijn geen reële alternatieven;
- Negatieve effecten op oppervlakte, samenhang en wezenlijke kenmerken en waarden worden zoveel mogelijk beperkt en de overblijvende effecten worden gelijkwaardig gecompenseerd.

Groene ontwikkelingszone

Om de samenhang van de natuur in het Gelders Natuurnetwerk te beschermen wil de provincie verbindingzones aanleggen in de Groene Ontwikkelingszone. Het bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die vervlochten zijn met het GNN. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn in principe niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de kernkwaliteiten. Net als de GNN-gebieden is de Groene Ontwikkelingszone aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018; Provincie Gelderland, 2023).

4.3 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes voor soorten:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Wnb § 3.1)
- Beschermingsregime soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het verdrag van Bonn (Wnb § 3.2)
- Beschermingsregime andere soorten (Wnb § 3.3)

In bovengenoemde paragrafen uit het Wnb zijn verbodspalingen vastgesteld en is vastgesteld voor welke handelingen een vrijstelling verleend kan worden. De verbodsbepalingen houden in dat vogels en andere beschermde soorten niet gedood of opzettelijk gestoord mogen worden en nesten, voortplantings- en rustplaatsen niet beschadigd mogen worden. Verder mogen beschermde planten niet geplukt of vernield worden. Als de werkzaamheden van het project leiden tot het overtreden van deze verbodsbepalingen moet worden nagegaan of een provinciale vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

4.4 Houtopstanden

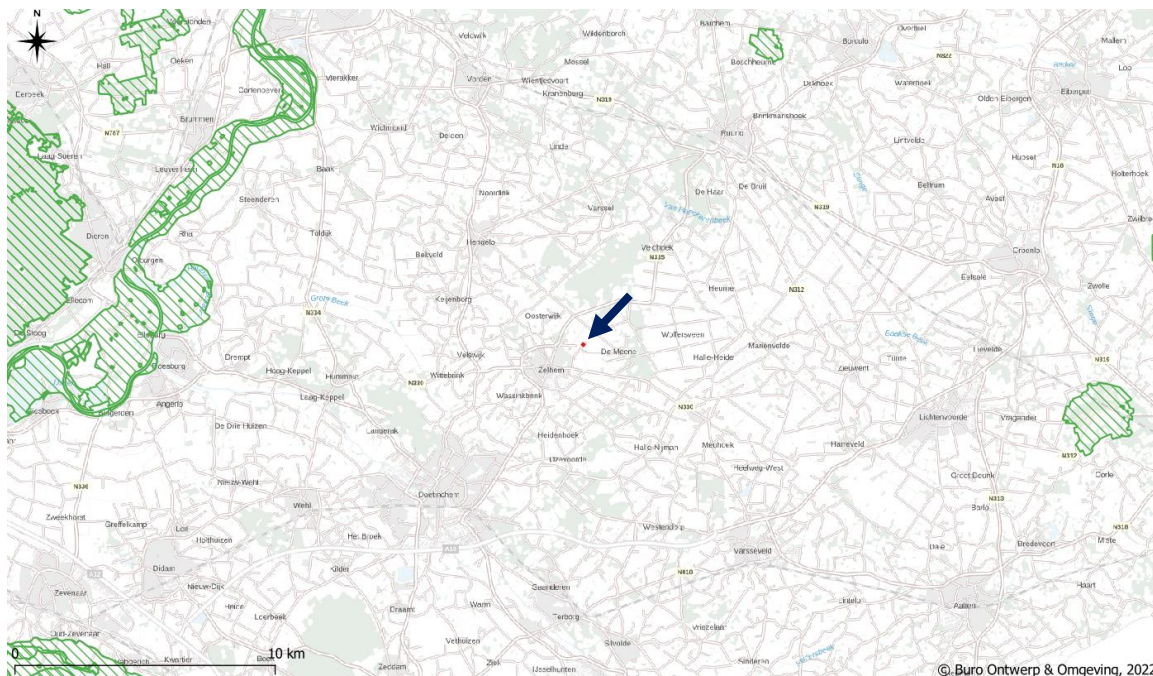
Als houtopstanden buiten de bebouwde kom worden geveld kan er een meld- en herbeplantingsplicht gelden. Dergelijke houtopstanden worden in de Wet natuurbescherming omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een oppervlakte van 10 are of meer beslaan. Ook wordt een rijbeplanting van meer dan twintig bomen als houtopstand gerekend. Er zijn een aantal uitzonderingen op de meld- en herbeplantingsplicht (Wnb §4.1). Voor de kap van houtopstanden binnen de bebouwde kom geldt gemeentelijke regelgeving.

5 RESULTATEN

5.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied betreft het Stelkampsveld dat zich op circa 13 kilometer ten noordoosten van het plangebied bevindt (figuur 3).

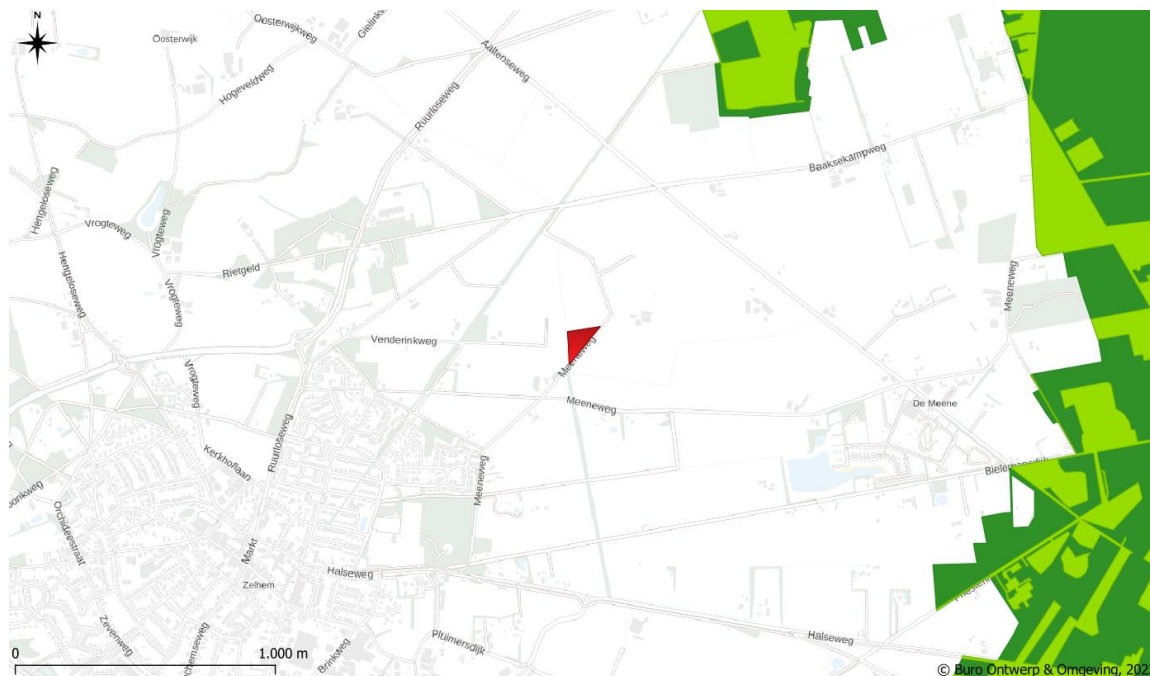
Figuur 3. Ligging plangebied (rode stip met pijl) ten opzichte van de Natura 2000-gebieden (groen gearceerde vlakken).

Verzuring en vermessing

Gezien het type werkzaamheden en de ligging van het plangebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden zijn er geen negatieve effecten als oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, optische verstoring en verstoring door trilling, geluid en mechanische effecten. Negatieve effecten door stikstofdepositie vanuit de lucht kunnen eveneens worden uitgesloten. De werkzaamheden zijn beperkt van aard en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bevindt zich pas op 13 km afstand van het plangebied. Hierdoor is het niet realistisch dat er sprake is van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Om die reden kan een AERIUS-berekening achterwege worden gelaten.

Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone

Het plangebied ligt op circa 970 meter van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en op circa 1.000 meter van de Groene Ontwikkelingszone (GO) (figuur 4). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwantiteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO bij de werkzaamheden niet aangetast.

Figuur 4. Ligging plangebied (rood vlak) t.o.v. het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en de Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen).

Houtopstanden

Het plangebied betreft een erf buiten de begrenzing van de bebouwde kom en er zijn geen houtopstanden aanwezig. Hierdoor is er geen sprake van een meld- en herbeplantingsplicht zoals bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming.

5.2 Soortbescherming

Vleermuizen

Op basis van openbare verspreidingsgegevens kunnen de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis voorkomen in de ruime omgeving van het plangebied. Alle vleermuissoorten zijn op Europees niveau beschermd conform de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb).

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen globaal worden opgedeeld in boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Ook zijn er soorten die zowel gebouw- als boombewonend zijn.

In het plangebied worden geen bomen gekapt waardoor er geen negatieve effecten zijn op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen.

Het plangebied is onderzocht op spleten en kieren die gebruikt kunnen worden door gebouwbewonende vleermuizen. De te slopen stal beschikt over bakstenen gevels waarin geen sprake is van spouwruimtes. De dakbedekking bestaat uit golfplaten van asbest. Onder een deel van het golfplaten dak bevindt zich een tussenruimte. Deze ruimte ligt deels open en biedt geen nissen, kieren of gaten waar vleermuizen tussen kunnen kruipen. Bovendien is dit te tochtig. De golfplaten lopen aan weerszijden naar elkaar toe zonder dat er sprake is van een nokvorst. De nok is namelijk van kunststof en biedt ook geen ruimtes die vleermuizen kunnen gebruiken als verblijfplaats. Verder sluit de dakrand aan de kopgevels van het gebouw naadloos aan op de bakstenen muur. Tenslotte bestaan de deuren uit een enkele laag hout of metaal, zonder nissen en tussenruimtes. Gezien het bovenstaande kunnen negatieve effecten op gebouwbewonende vleermuizen worden uitgesloten.

Vliegroutes

Vleermuizen volgen vaak lijnvormige elementen om heen en weer te bewegen tussen de verblijfplaatsen en foerageergebieden. Het behoud van lijnvormige landschapselementen is daarom van groot belang voor de instandhouding van vleermuispopulaties. Met de sloop van de stal worden echter geen kwetsbare verbindingen aangetast tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden.

Foerageergebieden

De in Nederland voorkomende vleermuizen leven allemaal van insecten. Ze foerageren daarom op allerlei plekken waar veel vliegende insecten aanwezig zijn. Enkele voorbeelden van dit soort gebieden zijn windbeschutte plaatsen langs lijnvormige elementen (bijv. sloten, beken, bosranden en houtwallen), maar ook in bosgebieden, open plekken in bossen of langs oevers met rietkragen. Bij het verdwijnen van essentiële foerageergebieden gaan de verblijfplaatsen ook verloren. Met de sloop van de stal worden echter geen essentiële foerageergebieden aangetast.

Grondgebonden zoogdieren

Algemene soorten

Verschillende algemene grondgebonden zoogdieren kunnen voorkomen in en rondom het plangebied. Het is niet uit te sluiten dat deze zoogdieren (nog) in het plangebied aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden. Voor de meeste grondgebonden zoogdieren geldt in Gelderland een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb). Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken.

Strikt beschermde soorten

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen de boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel, das en eekhoorn in de ruime omgeving van het plangebied voorkomen. Deze soorten gelden als nationaal beschermd (artikel 3.10 Wnb). Negatieve effecten op de boommarter, das en eekhoorn kunnen echter op voorhand worden uitgesloten. In en vlak rond het plangebied zijn namelijk geen bomen met hollen, dichte bosschages of bosopslag aanwezig.

Steenmarters kunnen binnen hun leefgebied meerdere schuilplaatsen hebben, zoals takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, kruipruimtes of zolders. Ook ruimtes onder dakbedekkingen en spouwmuren worden gebruikt door steenmarters. Openingen van 5 à 6 cm zijn al van voldoende grootte om een schuilplaats te bereiken (Zoogdierverseniging, 2023). De bebouwing werd onderzocht op sporen die op de aanwezigheid van de steenmarter kunnen duiden zoals latrines en prooiresten. Dergelijke sporen werden echter niet aangetroffen. Daarnaast zijn er geen takkenhopen, boomholtes en dichte struwelen aanwezig die dekking kunnen bieden. Negatieve effecten op de steenmarter kunnen daarom worden uitgesloten.

De bunzing, hermelijn en wezel zijn kleine marterachtigen die in kleinschalige cultuurlandschappen voorkomen (Bouwens, 2017). Alle kleine marters zoeken graag dekking in houtwallen, houtstapels of heggen. Ze nestelen vaak in hollen van andere diersoorten. Zo wordt de bunzing vaak aangetroffen in de hollen van konijnen, mollen, vossen en dassen, maar bijvoorbeeld ook andere beschutte ruimtes zoals onder boomwortels of takkenrillen. In de winter worden vaak warmere plekken opgezocht, zoals stro- en hooibalen. De hermelijn nestelt meestal in de hollen van mollen en konijnen en de wezel vooral in hollen van muizen, ratten en konijnen (Veldman & Troost, 2019). Zowel de rust- en verblijfplaatsen als de functionele leefomgeving van de kleine marters zijn beschermd. De bebouwing werd onderzocht op sporen die op de aanwezigheid van de bunzing kunnen duiden zoals uitwerpselen en prooiresten. Dergelijke sporen werden echter niet aangetroffen. Daarnaast zijn er geen takkenhopen, boomholtes en dichte struwelen aanwezig die dekking kunnen bieden aan de bunzing, hermelijn en wezel. Negatieve effecten op de kleine marters kunnen daarom worden uitgesloten.

Vogels

Algemene soorten

Verschillende algemene vogelsoorten kunnen voorkomen in en rondom het plangebied. Tijdens de quickscan werden bijvoorbeeld de kwartel en kneu waargenomen in de omgeving van het plangebied. Conform de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb) is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van in het wild levende vogelsoorten te vernielen of te beschadigen, of nesten van deze vogels weg te nemen. Tevens zijn alle vogelsoorten tijdens het broedseizoen beschermd. Voor de meeste vogels kan worden aangenomen dat het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli (indicatief broedseizoen) loopt, maar bij enkele soorten begint het seizoen eerder of loopt het langer door. Dichter bij het indicatieve broedseizoen is de kans op de aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten groter. Op het moment dat sprake is van een nest dat in gebruik is, zijn werkzaamheden die kunnen leiden tot beschadiging of verstoring hiervan verboden. Hierop is geen uitzondering en er is ook geen ontheffing mogelijk. Er wordt daarom geadviseerd om werkzaamheden waarbij nesten verstoord kunnen worden, (ruim) buiten het indicatieve broedseizoen uit te voeren.

Strikt beschermde soorten

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Buiten de bebouwde kom van Zelhem kunnen dit de buizerd, havik, sperwer, boomvalk, kerkuil, ransuil, steenuil, gierzwaluw, roek en huismus zijn. Negatieve effecten op de buizerd, havik, sperwer, boomvalk, ransuil en roek kunnen echter op voorhand worden uitgesloten. In het plangebied zijn namelijk geen hoogopgaande bomen of bosopslag aanwezig.

De kerkuil leeft doorgaans in cultuurlandschappen waar ook kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen en bosjes worden aangetroffen. De soort broedt in Nederland in ongeveer 90% van de gevallen in nestkasten die in boerenschuren, torens, kerken of kastelen zijn geplaatst en heel incidenteel in boomholten (BIJ12, 2017^b). De bebouwing werd onderzocht op de aanwezigheid van braakballen, prooiresten, krijtsporten of andere sporen die duiden op de aanwezigheid van de soort, maar deze werden niet aangetroffen. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nestlocaties van de kerkuil kunnen daarom worden uitgesloten.

De steenuil is een soort die voorkomt in kleinschalige cultuurlandschappen. Steenuilen broeden meestal in boomholten, nestkasten of nauwe ruimtes in gebouwen, bijvoorbeeld tussen de dakbedekking en het beschot. De steenuil is een zeer honkvaste soort die jaarrond gebruik maakt van het nest (BIJ12, 2017^d). Tijdens de quickscan is het gebouw geïnspecteerd op braakballen, nesten, krijtsporten, prooiresten of andere sporen die de aanwezigheid van de soort kunnen aantonen. Er werden echter geen sporen aangetroffen. Ook werden er geen zichtwaarnemingen gedaan. Negatieve effecten op de steenuil kunnen daarom worden uitgesloten.

De gierzwaluw is een soort die voorkomt in dorpen en steden waar hij broedt in donkere holtes, spleten en onder dakpannen van gebouwen die tenminste drie meter hoog zijn (BIJ12, 2017^a). In de te slopen stal werden geen spleten en andere openingen waargenomen die geschikt zijn als nestlocatie voor de gierzwaluw. De dakbedekking bestaat uit golfplaten van asbest. Onder een deel van het golfplaten dak bevindt zich een tussenruimte. Deze ruimte ligt open en biedt geen beschutte plekken voor de gierzwaluw om te nestelen. Negatieve effecten op de jaarrond beschermde nesten van de gierzwaluw kunnen daarom worden uitgesloten.

De huismus is een standvogel die gebonden is aan bebouwing en komt voornamelijk voor in dorpen en steden. Nesten worden gebouwd onder dakpannen, in kieren en gaten van gebouwen en in speciaal voor de soort ontworpen mussenkasten (BIJ12, 2023). Tijdens het locatiebezoek werden nestindicatieve waarnemingen gedaan in het woonhuis van Meeneweg 8. Deze woning blijft behouden. De te slopen stal beschikt daarentegen niet over geschikte nestruimtes. De dakbedekking bestaat uit golfplaten van asbest. Onder een deel van het golfplaten dak bevindt zich een tussenruimte. Deze ruimte ligt open en biedt geen beschutte plekken voor de huismus om te nestelen. Met betrekking tot het functioneel leefgebied maken de in het plangebied aanwezige huismussen gebruik van een recent aangeplante beukenhaag. Deze zal gehandhaafd blijven. Negatieve effecten op de huismus kunnen daarom worden uitgesloten.

Naast strikt beschermde soorten, staan er ook soorten in de Wet natuurbescherming beschreven waarvan het nest alleen jaarrond beschermd is als er zwaarwegende ecologische redenen zijn. Dit zijn voornamelijk hollenbroeders, maar ook soorten die op of tegen gebouwen aan nestelen. Hiervan werd de holenduif waargenomen tijdens de quickscan met een nest op een open gedeelte van de bakstenen muur. In de omgeving van het plangebied zijn echter voldoende uitwijkmogelijkheden en de Staat van Instandhouding van de holenduif als broedvogel in Nederland is gunstig. Hierdoor zijn er geen ecologisch zwaarwegende redenen om potentiële nesten van deze soorten jaarrond te beschermen. Wel dienen de werkzaamheden plaats te vinden buiten het vogelbroedseizoen.

Reptielen en amfibieën

Algemene soorten

Op basis van de openbare verspreidingsgegevens zijn verschillende algemene amfibieën te verwachten in de omgeving van het plangebied. Voor de algemene soorten geldt een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Verder geldt wel de algemene zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb). Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken.

Strikt beschermde soorten

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de boomkikker, kamsalamander, poelkikker, levendbarende hagedis en ringslang in de ruime omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. De boomkikker, kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad worden op Europees niveau beschermd conform de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb) en de levendbarende hagedis en ringslang zijn nationaal beschermd (artikel 3.10 Wnb).

De boomkikker komt voor in visvrije, zonnig gelegen en matig voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie in de nabijheid van bos en struweel (RAVON, 2023). Het projectgebied voldoet echter niet de eisen die de boomkikker stelt aan zijn leefomgeving, waardoor negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

De kamsalamander komt voor in relatief diepe, stilstaande wateren met een goed ontwikkelde watervegetatie. Vaak zijn deze gelegen in kleinschalige landschappen met elementen als struweel en houtwallen. In het rivierengebied komt de soort ook voor in strangen, kleiputten en kolken (Arntzen & Smit, 2009). Het plangebied is ongeschikt doordat het deels verhard is en verder geen dekkingsmogelijkheden biedt. Het ontbreekt bovendien aan potentiële voortplantingsplaatsen. Hierdoor kunnen negatieve effecten op de kamsalamander worden uitgesloten.

De poelkikker heeft een voorkeur voor zwak zure, schone, stilstaande wateren in heide- en hoogveengebieden. Daarnaast komt de soort ook voor in de uiterwaarden, in veedrinkpoelen en in sloten van rivierkleipolders en halfnatuurlijke graslanden. In minder zure en voedselrijke wateren komt de soort alleen voor als er sprake is van een goede waterkwaliteit en een rijke begroeiing van oever- en waterplanten (Mulder & Creemers, 2009). Het plangebied is ongeschikt doordat het deels verhard is en verder geen dekkingsmogelijkheden biedt. Het ontbreekt bovendien aan potentiële voortplantingsplaatsen. Hierdoor kunnen negatieve effecten op de poelkikker worden uitgesloten.

De levendbarende hagedis komt voornamelijk voor op heidevelden en hoogvenen en wordt hier vaak op vochtige plekken waargenomen. De soort komt ook voor in bermen, ruige graslanden, open bossen en duingebieden (BIJ12, 2017⁶). Het plangebied is ongeschikt doordat het deels verhard is en verder geen dekkingsmogelijkheden biedt. De dichtstbijzijnde waarnemingen komen uit de omgeving van Bungalowpark Wolferswoud en een hiermee in verbinding staande houtsingel op ca. 1,2 km afstand van het plangebied. Gezien de vele barrières ten opzichte van het plangebied en het gebrek aan geschikt leefgebied kunnen negatieve effecten op de levendbarende hagedis worden uitgesloten.

De ringslang is gebonden aan waterrijke habitats en is de enige slangensoort in Nederland die eieren legt. Voor de incubatie van de eieren is het noodzakelijk dat deze worden afgezet op plekken waar warmte wordt opgewekt. Voortplantingsplaatsen zijn daarom bijvoorbeeld ingerotte boomstobben, broeihopen van afgestorven riet en in door de mens aangelegde compost- en mesthopen (van den Bosch, 2015). Het plangebied is ongeschikt doordat er geen ingerotte boomstobben en geschikte broeihopen aanwezig zijn. Tijdens het locatiebezoek werd weliswaar een mesthoop aangetroffen, maar het mest wordt regelmatig verwijderd. Hierdoor is de mesthoop niet geschikt als voortplantingsplaats. De aanwezige schuur biedt ook geen schuilmogelijkheden. Negatieve effecten op de ringslang kunnen daarom worden uitgesloten.

Vlinders

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de strikt beschermde teunisbloempijlstaart, grote vos, grote weerschijnvlinder en kleine ijsvogelvlinder in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. Hiervan wordt de teunisbloempijlstaart op Europees niveau beschermd conform de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb) en zijn de overige soorten nationaal beschermd (artikel 3.10 Wnb).

De teunisbloempijlstaart gebruikt het (harig) wilgenroosje, de basterdwederik, teunisbloem en grote katentaart om de eitjes op af te zetten. De soort komt daarom voor in vochtige bossen, bosranden en warme open plekken (van Deijk, 2018). De waardplanten van de soort werden echter niet aangetroffen waardoor negatieve effecten op de teunisbloempijlstaart kunnen daarom worden uitgesloten.

De grote vos is een zeldzame, migrerende vlinder die haar eitjes afzet rond de bovenste takken van vrijstaande, hoogopgaande bomen. In Nederland voorzien iepen in 96% van de gevallen in de voortplantingsplaatsen van grote vossen. Sommige wilgensoorten, de pruim en de zoete kers vullen de overige 4% op. De soort overwintert als vlinder in oude, houten schuren, in holle bomen en tussen houtstapels (Bos, 2006^a). Het projectgebied voorziet niet in geschikte waardplanten of potentiële overwinteringslocaties voor de soort. Negatieve effecten op de grote vos kunnen daarom worden uitgesloten.

De grote weerschijnvlinder komt voornamelijk voor rond oude, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of bossen langs beekdalen. De soort gebruikt de boswilg en grauwe wilg als waardplant (Bos, 2006^b). De waardplant van de soort werd niet aangetroffen en het plangebied voldoet ook niet aan de biotoopvoorkeuren van de soort. Negatieve effecten op de grote weerschijnvlinder kunnen daarom worden uitgesloten.

De kleine ijsvogelvlinder komt voornamelijk voor langs bosranden en in structuurrijke, vochtige loofbossen. De soort gebruikt de wilde kamperfoelie als waardplant (Geerling & Oosterveen, 2007). De waardplant van de soort werd niet aangetroffen en het plangebied voldoet ook niet aan de biotoopvoorkeuren van de soort. Negatieve effecten op de kleine ijsvogelvlinder kunnen daarom worden uitgesloten.

Overige beschermde diersoorten

Er zijn geen waarnemingen bekend van strikt beschermde vissen, kevers, kreeftachtigen en weekdieren in de omgeving van het plangebied. Wel komen de strikt beschermde gevlekte witsnuitlibel voor in de ruime omgeving van het plangebied. De gevlekte witsnuitlibel wordt op Europees niveau beschermd conform de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb). Negatieve effecten op deze soort kunnen echter op voorhand worden uitgesloten aangezien het in het plangebied ontbreekt aan aquatische elementen en natuurlijke oevers.

Vaatplanten en mossen

Op basis van openbare verspreidingsgegevens kunnen de strikt beschermde echte gamander en het gevlekt zonneroosje voorkomen in de ruime omgeving van het plangebied. Beide soorten zijn nationaal beschermd (artikel 3.10 Wnb).

Echte gamander groeit op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op kalkrijke grond. De soort wordt daarom aangetroffen in kalkgraslanden, stenige plaatsen, bosranden en zeeduin (NDFF & FLORON, 2023^a). Het plangebied voldoet echter niet aan de biotoopvoorkeuren van de soort. Negatieve effecten op de echte gamander kunnen worden uitgesloten.

Gevlekt zonneroosje groeit op zonnige, open plaatsen op zandgrond en stenige plaatsen. De soort wordt daarom aangetroffen in zeeduin en kale rotsen. De plant bloeit van mei tot en met augustus (NDFF & FLORON, 2023^b). De quickscan werd uitgevoerd in de juiste tijd van het jaar om de soort te kunnen waarnemen. Het gevlekt zonneroosje werd echter niet aangetroffen. Ook voldoet het plangebied niet aan de biotoopvoorkeuren van de soort. Negatieve effecten op het gevlekt zonneroosje kunnen worden uitgesloten.

Tijdens de quickscan werden alleen algemene plantensoorten waargenomen in het plangebied, namelijk akkerviooltje, driekleurig viooltje, duizendblad, esp, gewoon biggenkruid, gewone margriet, haagbeuk, kleine ooievaarsbek, madeliefje, paardenbloem, rode klaver, smalle weegbree, witte klaver. Voor deze soorten geldt geen ontheffingsplicht.

5.3 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de soorten die (mogelijk) aanwezig zijn weer, de effecten waar ze last van hebben en eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

Tabel 2. Overzicht soortbescherming

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezigheid	Mogelijk effect	Opmerkingen
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten	Nee	Nee	-
	Verblijfplaatsen boom-bewonende soorten	Nee	Nee	-
	Foerageergebieden	Nee	Nee	-
	Vliegroutes	Nee	Nee	-
Grondgebonden zoogdier-soorten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Vogels	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene broedvogel-soorten	Mogelijk	Beschadigen nestplaatsen	Werken buiten het vogelbroedseizoen
Reptielen en amfibieën	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Vlinders	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
Overige diersoorten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
Vaatplanten en mossen	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-

*Er dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

6 CONCLUSIE

6.1 Conclusies gebieds- en soortbescherming

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten van het project op vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten (Wnb). Daarnaast zijn de mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden onderzocht. In het plangebied zijn geen potentiële verblijfsfuncties van beschermde soorten geconstateerd.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Gezien het type werkzaamheden en de ligging van het plangebied ten opzichte van de Natura 2000-gebieden zijn er geen negatieve effecten als oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, optische verstoring en verstoring door trilling, geluid en mechanische effecten. Negatieve effecten door stikstofdepositie vanuit de lucht kunnen eveneens worden uitgesloten. De werkzaamheden zijn beperkt van aard en het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied bevindt zich pas op 13 km afstand van het plangebied. Hierdoor is het niet realistisch dat er sprake is van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van Natura 2000-gebieden. Om die reden kan een AERIUS-berekening achterwege worden gelaten.

Gelders Natuurnetwerk en Groene Ontwikkelingszone

Het plangebied ligt op circa 970 meter van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en op circa 1.000 meter van de Groene Ontwikkelingszone (GO). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en de GO bij de werkzaamheden niet aangetast.

Houtopstanden

Het plangebied betreft een erf buiten de begrenzing van de bebouwde kom en er zijn geen houtopstanden aanwezig. Hierdoor is er geen sprake van een meld- en herbepantingsplicht zoals bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming.

Soortbescherming

Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde soorten geconstateerd. Het kan wel zijn dat er tijdens de werkzaamheden algemene diersoorten op de locatie voorkomen. Bij het uitvoeren van werkzaamheden moet de algemene zorgplicht in acht worden genomen (artikel 1.11 Wnb). Handelingen die nadelige effecten hebben moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Indien dit niet mogelijk is moeten maatregelen worden genomen om negatieve effecten te beperken of ongedaan te maken. Overigens moeten de werkzaamheden plaatsvinden buiten het vogelbroedseizoen omwille de aanwezigheid van algemene broedvogelsoorten.

6.2 Nader onderzoek

Op basis van de uitgevoerde quickscan zijn negatieve effecten op strikt beschermde plant- en diersoorten uitgesloten. Er is geen nader onderzoek nodig en de werkzaamheden kunnen zonder ontheffing van de Wet natuurbescherming worden uitgevoerd.

7 LITERATUURLIJST

7.1 Referenties

- Arntzen, J.W. & Smit, G.F.J. (2009). Amfibieën en reptielen: Kamsalamander. *Natuur van Nederland*, 9(1), 105-113.
- Bosch, B. van den (2015). Ringslangen en broeihopen. *Schubben & Slijm*, 7(1), 4-5.
- Bouwens, S. (2017). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. 's-Hertogenbosch, Nederland: Zoogdiervereniging Nederland en Provincie Noord-Brabant
- BIJ12 (2017^a). *Kennisdocument Gierzwaluw, Apus apus, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- BIJ12 (2017^b). *Kennisdocument Kerkuil, Tyto alba, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- BIJ12 (2017^c). *Kennisdocument Levendbarende hagedis, Zootoca vivipara, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- BIJ12 (2017^d). *Kennisdocument Steenuil, Athene noctua, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- BIJ12 (2023). *Kennisdocument Huismus, Passer domesticus, versie 2.1, februari 2023*. Utrecht, Nederland: BIJ12.
- Bos, F. (2006^a). Dagvlinders: Grote vos *Nymphalis polychloros*. *Natuur van Nederland*, 7(1), 268–271.
- Bos, F. (2006^b). Dagvlinders: Grote weerschijnvlinder *Apatura iris*. *Natuur van Nederland*, 7(1), 243-245.
- Deijk, J. van (2018). Een nieuwe standvlinder: De teunisbloempijlstaart. *Vlinders*, 33(4), 15-15.
- Geerling, R. & Oosterveen, N. (2007). Maatwerk voor de kleine ijsvogelvlinder. *Vlinders*, 22(1), 20-21.
- Mulder, J. & Creemers, R.C.M. (2009). Amfibieën en reptielen: Poelkikker. *Natuur van Nederland*, 9(1), 229-235.
- NDFF & FLORON (2023^a). *Teucrium chamaedrys* L. Geraadpleegd op 12 juni 2023 via <https://www.verspreidingsatlas.nl/0191#>
- NDFF & FLORON (2023^b). *Tuberaria guttata* (L.) Fourr.. Geraadpleegd op 12 juni 2023 via <https://www.verspreidingsatlas.nl/1313#>
- Provincie Gelderland (2018). *Omgevingsvisie Gaaf Gelderland*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.
- Provincie Gelderland (2023). *Omgevingsverordening Gelderland (januari 2023)*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.

RAVON (2023). *Boomkikker*. Geraadpleegd op 12 juni 2023 via <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/boomkikker>

Veldman, J. & Troost, C. (2019). *Brochure Soortenbescherming in Overijssel: Bunzing, egel, hermelijn en wezel*. Zwolle, Nederland: Provincie Overijssel.

Zoogdiervereniging (2023). *Steenmarter*. Geraadpleegd op 12 juni 2023 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

7.2 Gebruikte websites

www.floron.nl

www.pdok.nl

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

7.3 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Jędrzejewski, W. & Sidorovich, V. (2010). *The art of tracking animals*. Białowieża, Polen: Mammal Research Institute Polish Academy of Sciences Białowieża.

Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström, D. (2009). *Birds of Europe (2e ed.)*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Tolman, T. & Lewington, R. (2008). *Collins Butterfly Guide: The Most Complete Guide to the Butterflies of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.)*. Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

